

overfør, jeg tør nok sige i det Hele velstaaende Arvefæstebønder paa den ene Side og Enten, Børn og gamle affældige Mænd, der faae deres Underhold fra disse Stiftelser, paa den anden Side. Disse Stiftelser ere nemlig Roskilde Duebrødreloster, Odense Graabrødreloster og en stor Mængde andre, og vil man efterse deres Fundatser nærmere, vil man finde, at de netop ere bestemte for den trængende Middelsklasse. Jeg ser ikke, at noget virkeligt Hensyn kan tale for at overføre en økonomisk Fordel, som ved kontraktmæssig Overtagelse mellem dem og de tidligere Fæstere er bleven dem tilfaldt, nu til Fæstere, og jeg maa bemærke, at man i selve Loven af 1860 udtrykkelig har havt dette for Øie, thi man holdt sig først og fremmest til Fastfættelsen af Afgiften, og den kontante Kjøbesum var det subsidiære, det, der først og fremmest skulde fastsættes ved Kornafgiften, og det bestemtes udtrykkelig i Loven, at, for så vidt de hidtil svarede Afgifter ikke naaede 4 Tønder Byg pr. Tønde Hartkorn, kunde den forhøies til dette Beløb, fordi man derigennem vilde fikke Stiftelserne, at de fremdeles kunde opfylde deres Diemed, og da der i Landsthinget blev reist Betæneligheder ved hele denne Lov, ved dette Salg af Fæstegods, og da den Betænelighed, jeg nys nævnte, kom stærkt frem der, at disse Stiftelser i Tidens Løb kunde miste deres Pengeskapitaler, og at Pengeafgiften kunde tabe i Værdi, da udtalte den daværende Indenrigs- og Kultusminister, at man jo netop havde havt dette for Øie ved at fastsætte en forholdsvis saa høi Kanon. Den Mand, der da var Indenrigs- og Kultusminister og udtalte dette, er den samme Mand, der nu paa Forslagsstillernes Vegne har indbragt dette Lovforslag, det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds (Monrad).

Clausen: Jeg havde ikke tænkt at ville tage Ordet under Behandlingen af disse Lovforslag, ikke fordi jeg ikke fuldt anerkjender den store Nytte, de vilde kunne gjøre for de Stænder, som de væsentlig vedrøre, men fordi vi vistnok Alle kunne sige os selv, at de ikke ville komme videre denne Gang, at man ikke vil kunne føre dem igjennem. Det ærede Medlem, som nu satte sig, giver mig dog Anledning til at gjøre nogle Bemærkninger, som jeg da altsaa ikke vil tilbageholde. Det er ganske rigtigt, hvad han sagde med Hensyn til Forholdene i Hannover, at derefter kunne vi ikke tage Maalestoffet, naar vi ville give Lov for Danmark, men hvad han sagde om Forholdene i Hannover kan vist med lige saa stor Ret siges om Forholdene herhjemme. Jeg har havt en Arvefæstegaard, hvor jeg

har prøvet at svare de 4 Tdr. Byg pr. Td. Hartkorn, men ved Siden deraf maatte jeg svare endel Korntiender. Det er jo nu ogsaa et Spørgsmaal, som her gjentagne Gange har været under Behandling, Spørgsmaalet om Tiendens Afløsning, men som ikke har kunnet føres igjennem her. Ved Siden af denne Arvefæsteafgift havde jeg at svare Korntiender, som nærmede sig til samme Beløb, og derved fik jeg en saa stor Kornafgift paa hver Td. Land, at det vel omtrent naaede henimod en Td. Byg. Det er en for stor aarlig Afgift, men ikke desto mindre gaar den dog meget højere paa adskillige andre Steder. Jeg veed, at der er Jorder, hvorpaa der hviler en Afgift paa indtil 2 Td. Byg pr. Td. Land. Jeg var engang i Handel om en saadan Eiendom tæt ved Roskilde, men jeg turde ikke kjøbe den, fordi der hvilede saa stor en Bygafgift paa Jorden, at det nærmede sig ca. 2 Tdr. Byg pr. Td. Land. Enhver, der har en Smule Kjendskab til Landvæsenet, vil indse, at en saadan Afgift er altfor utaalelig, og at den, der skal svare den, ikke vil være istand til at svare den; dersom han nu i god Tro til Jordees Bærevne gaar til at sætte sin Kapital i en saadan Eiendom, vil han meget ofte miste denne Kapital og være daarligere stillet maaske, end der var fremhævet om Arbejderne ved Siden af de hannoveranske Arvefæstere. Jeg vilde derfor finde det meget heldigt, om man kunde komme til at afløse disse Afgifter, som hvile paa de forskjellige Stiftellers Godser, men jeg tror heller ikke Sammenligningen er rigtig, naar man vil sammenligne disse Afgifter med Prioriteter og andre Behæftelser paa Eiendommene; thi ligeoverfor en Prioritet staar Eieren jo dog saaledes, at han kan opsigte Prioriteten. Men saaledes staar han ikke her, og den, der er Eier af denne Arvefæstekanon, er paa en Maade Medeier af Eiendommen. Dersom Tiderne forandre sig, som det jo er en Kjendsgjerning, at de have forandret sig meget i den sidste Menneskealder, og altsaa efterhaanden Priiserne gaa op ad, saa stiger hans Eiendomsret ogsaa. Jeg paastaar, at Arvefæstere har ikke saa frie Hænder over sin Eiendom, som naar han har Prioriteter i sin Gaard. Det er ganske vist, at det kan faae nogen Indflydelse paa Kornpriiserne. Der kan maaske være Udsetning til, at de ikke gaa op i den Hvide, som de i den sidste Menneskealder ere gaaede. Deri kan den ærede sidste Taler have Ret, men et andet Moment tror jeg ogsaa, han maa tage i Betragtning, og det er det, at Pengenes synkende Værdi gjør, at der bliver betalt mere for Kornet, saa at det er troligt, at det nok endnu kan gaa op ad. Jeg tror ikke, at hans